

پیامبر اکرم (ص): مَنْ عَمِلَ بِمَا يَعْلَمُ، وَرَنَّهُ اللَّهُ، عِلْمٌ مَا لَمْ يَعْلَمْ.

هر کس به آنچه می داند عمل کند، خداوند دانش آنچه را که نمی داند به او ارزانی می دارد.

مرآة العقول، ج ۳، ص ۲۸۶

قله های فقه شیعه شیخ طوسی (رحمت الله علیه)

شیخ ابو جعفر طوسی متوفی ۴۶۰ ه. ق معروف به «شیخ الطائفه» اهل خراسان و از ستارگان بسیار درخشان جهان اسلام است. در فقه و اصول و حدیث و تفسیر و کلام و رجال تالیفات فراوان دارد. از معروفترین اساتید شیخ مفید، ابن جنید اسکافی و سید مرتضی علم الهدی بودند. وی به علت هوش سرشار و ذکاوت فوق العاده اش همیشه مورد توجه اساتیدش واقع می شد. شیخ، دوازده سال بعد از سید مرتضی در بغداد ماند، ولی بعد به علت یک سلسله آشوبها که خانه و کاشانه اش به تاراج رفت، به نجف مهاجرت کرد و حوزه علمیه را در آنجا تأسیس کرد. کتابهای «النهایه» که در قدیم الایام کتاب درسی طلاب بوده است و «المبسوط» که فقه را وارد مرحله جدیدی کرده و در عصر خودش مشروح ترین کتاب فقهی بوده و کتاب «الخلاص» که آراء فقهاء اهل سنت را بیان کرده از برجسته ترین تالیفات شیخ طوسی است. علاوه بر این، وی مؤلف دو کتاب از کتب اساسی و مرجع چهارگانه شیعه به نامهای: «تهذیب الاحکام» و «الاستبصار» است که در زمینه روایات و احادیثی است که جنبه فقهی و حکمی دارند. بعد از رحلت آیت الله سید مرتضی علم الهدی، رهبری و پرچمداری و مرجعیت شیعه به شیخ طوسی رسید. شمار شاگردان وی از فقهاء و مجتهدین و علماء شیعه، به بیش از سیصد تن رسید و در همان وقت چند صد نفر از علمای اهل سنت نیز از محضر او استفاده می کردند. از خصوصیات دیگر شیخ طوسی آن است که تا مدت طولانی فقهای شیعه را تحت تاثیر آراء خود قرار داد، به طوریکه هیچ یک از فقها جرأت نیافتند که در برابر آراء فقهی شیخ، نظریات خود را ابراز نمایند. البته این مسائل باعث رکود تکامل فقهی دربرهه ای از زمان گردید، ولی بعدها با درخششی که برخی از فقهاء از نسل آن بزرگ فقیه نمودند، این سد شکسته گردید و آراء و نظریات فقهی جدید در عرصه زندگی مسلمانان طلوع و تجلی نمود و افکار و آراء جدید فقهی در عرصه زندگی مردم تابش نمود. و این یک حادثه تاریخی، درک موقعیت شیخ طوسی را برای ما تسهیل می نماید.

به نقل از کتاب فقهای نامدار شیعه. نویسنده: عقیقی بخشایشی

احکام نجاست

س: آیا چیز پاکي که با متنجس برخورد نموده، نجس است یا خیر؟ در صورت نجس بودن، تا چند واسطه نجس است؟
ج: چیزی که با عین نجس تماس یافته و نجس شده است، اگر باز با چیزی که پاک است تماس پیدا کند و یکی از آنها تر باشد، آن چیز پاک را نجس می کند، و باز این چیزی که بر اثر ملاقات با متنجس، نجس شده است، اگر با چیز پاکي برخورد نماید، بنا بر احتیاط واجب آن را نجس می کند، ولی این متنجس سوم هیچ چیزی را با ملاقات خود نجس نمی کند. (اجوبه الاستفتانات، س ۲۸۳)